ΕΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Η ΚΛΕΦΤΡΑ

Τοῦ LÉON PANDET

Εἶναι Ἰούλιος ἀπόγευμα, στὸν κῆπο τοῦ Τέμπλου.

Ἡ Μαργαρίτα Μπῶμ κεντάει καθισμένη σ' ἕνα πάγκο, ἐνῶ τὸ μικρό της ἀγοράκι παίζει στὴν ἄμμο μ' ἕνα φτυαράκι κι' ἕνα κουβᾶ. Κουβεντιάζει, φιλικὰ μὲ μιὰ ἡλικιωμένη κυρία, ποὺ πλέκει καὶ τῆς ὁποίας δὲν γνωρίζει τ' ὄνομα.

Κι' οἱ δυὸ γυναῖκες ποὺ αἰσθάνονται μιὰ ἀμοιβαία συμπάθεια φαίνεται πῶς προσέχουν τὸ μικρό.

Ἡ Μαργαρίτα Μπῶμ — μιὰ ξανθὴ ἐργάτρια ὡς εἴκοσι τριῶν χρόνων, ντυμένη πένθιμα — ἔρχεται κατὰ τὸ μεσημέρι, ποὺ ὁ κῆπος εἶνε ἔρημος, καὶ κάθεται στὴν ἴδια πάντα θέση κάτω ὀπὸ τῆς καστανιές. Τὸν ἴδιο καιρὸ μιὰ γρηὰ κυρία ἄγνωστη παρουσιάσθηκε στὸν κῆπο καὶ φάνηκε πῶς ζητοῦσε μέρος κατάλληλο γιὰ νὰ καθήσῃ. Ἐτριγύρισε γιὰ πολλὴν ὥρα, ἐδίστασε ὡς ποὺ ἀποφάσισε τέλος νὰ καθήσῃ κοντὰ στὴ Μαργαρίτα.

Τὴν ἑπομένην τὰ ἴδια τριγυρίσματα καὶ ἡ ἴδια ἐκλογή.

Ἔτσι ἔκαναν συντροφιὰ ἡ μιὰ τῆς ἄλλης κ' ἐσχετίσθηκαν. Συναντῶνται πειὰ καθημερινῶς. Ἡ ἄγνωστη γρηὰ κυρία ἔχει μαλλιὰ κάτασπρα, φυσιογνωμία περήφανη ποὺ τὴν γλυκαίνει ἐν τούτοις ἡ μελαγχολία της, φορεῖ ἕνα καπέλλο μὲ τὸ βέλο σηκωμένο στὸ μέτωπο, βαμβακερὰ γάντια, καὶ ὅπως τὸ ἁπλούστατο μαῦρο της φόρεμα ἔχει κάποια ἀόριστη ἀριστοκρατικὴ ἁπλότητα, ἔτσι διακρίνεται κ' ἕνας τόνος εὐγενείας καὶ στὴν παραμικρότερη κινησί της. Ὅπως ἐξήγησε στὴ Μαργαρίτα κάθεται κατὰ τὴν πλατεία τῆς Δημοκρατίας, ὑποφέρει ἀπὸ τὰ μάτια της, ποὺ «τρέχουν» καί ὁ γιατρὸς τῆς συνέστησε νὰ κάθεται στὴ σκιὰ ἑνὸς κήπου. Γι' αὐτὸ πηγαίνει ἐκεῖ πάντα καὶ γιατὶ ἀγαπάει πολὺ τὰ μικρὰ παιδιὰ ποὺ παίζουν ὁλόγυρα. Εἶνε, εἶπεν ἐπιπλέον. χήρα καὶ μόνη στὸν κόσμο.

Ἡ Μαργαρίτα, νομίζει πῶς θὰ εἶνε καὶ λίγο κουφή, γιατὶ πολλὲς φορὲς ποὺ τὴν ρωτᾶ γιὰ κάτι, ἡ γρηὰ κυρία δὲν ἀπαντᾶ.

Ἡ Μαργαρίτα μὲ ὅλη τὴ φυσική της ἐπιφυλακτικότητα θέλοντας καὶ μὴ ἔγεινε ὁμιλητική. Τὸ παιδί της τὸ λένε Φραγκῖσκο, ὅπως καὶ τὸν πατέρα του. Εἶνε λίγο ἀδύνατο γιὰ τὴν ἡλικία του ἐξ αἰτίας ποὺ αὐτὴ πέρασε πολλὲς στενοχώριες.

Μιὰ μέρα ποὺ ἡ κυρία θέλησε ν' ἀγοράσῃ ἕνα γλύκισμα γιὰ τὸν Φραγκῖσκο, ἡ Μαργαρίτα ξέσπασε καὶ διηγήθηκε ὅλη της τὴν ἱστορία.

— Ἄχ! ναί, κυρία, πέρασα δυστυχίες! Δὲν ἤμουνα στεφανωμένη... ὁ φίλος μου ἦταν τῆς «καλῆς τάξεως», ὅπως λένε. Προτίμησε ἐν τούτοις νὰ τὰ χαλάσῃ μὲ τὴν οἰκογένειά του παρὰ νὰ μ' ἀφήσῃ. Πρέπει νὰ σᾶς πῶ πῶς μὲ γνώρισε φρόνιμη καὶ πῶς ἀγαπηθήκαμε χωρὶς ὑπολογισμό. Ἦταν μεγάλη καρδιὰ αὐτός... Ἀλλὰ γιατὶ ταραχτήκατε, κυρία; Ὑποφέρετε πειὸ πολὺ ἀπὸ τὰ μάτια σας σήμερα;... Ναί, ποὺ λέτε, ἦταν καλὸς ὁ ἀγαπημένος μου, τόσο, ποὺ δικαιολογοῦσε ἀκόμη καὶ τὴν αὐστηρότητα τῆς μητέρας του ποὺ ἐξαιτίας τῶν κοινωνικῶν προλήψεων καὶ τῆς μεγάλης της ὑπερηφάνειας δὲν ἦταν εὔκολο νὰ νικηθῇ. Ἔλπιζε ἐν τούτοις πῶς γιὰ χάρη τοῦ παιδιοῦ θὰ τὸν συγχωροῦσε ἡ μητέρα του. Μιὰ μέρα νὰ μὴν τὰ πολυλογῶ, ποὺ νόμιζε πῶς εἶχε προετοιμάσει ἀρκετὰ τὸ ἔδαφος — μ' ὅλη τὴν περηφάνεια μου — πῆγα μὲ τὸ παιδί μου στὴν ἀγκαλιά, ἐκεῖ κάτω στὴ συνοικία τοῦ Ἁγίου Ὀνορίου. Στὸ σιωπηλὸ ὅμως αὐτὸ σπίτι, τὸ ὡραῖο σὰν παλάτι, μπρὸς σ' ἐκείνους τοὺς ὑπηρέτες αἰσθάνθηκα σὰν νὰ βρισκόμουν σὲ κόσμο μακρυνὸ ποὺ λὲς καὶ δὲν ἔφτανε ἀπ' ἔξω ἀρκετὸς ὄερας γιὰ ν' ἀναπνεύσω ἐλεύθερά. . Καὶ πραγματικῶς δὲν μὲ δέχτηκαν, μοῦ μήνυσαν νὰ δώσω ἐγγράφως ὁποιαδήποτε αἴτησι εἶχα νὰ κάνω... Αἴ,... λοιπὸν δὲν ξέρω γιατί, ἐσκέφθηκα μὲ ἀνατριχίλα, πῶς μία μέρα ἴσως ἡ κυρία τοῦ πλουσίου σπιτιοῦ, ἡ μητέρα τοῦ ἀγαπημένου μου, θὰ λυπῶταν ποὺ ἔδιωξε ἔτσι τὸ ἐγγονάκι της.

Ἡ γρηὰ κυρία ἄκουγε μὲ τὸ κεφάλι σκυφτό... Ἐξ αἰτίας τῶν ματιῶν της, ὅπως ἔλεγε, ποὺ ὑπέφεραν καὶ «ἔτρεχαν»!

Ἡ Μαργαρίτα ἐξακολούθησε πιὸ ἔμορφα ἀκόμα καὶ πιὸ εὐγενικὰ μέσα στὸν πόνο της:

— Δὲν πίστευα πῶς ἡ μοῖρα θὰ μὲ δικαιολογοῦσε τόσο φρικτά... Ὁ καϋμένος μου ὁ φίλος πέθανε, πᾶνε τώρα ἕξη μῆνες· καὶ στὴν περήφανη αὐτὴ γυναῖκα δὲν ἔμεινε παρὰ ἡ ἐρήμωση καὶ τὸ πένθος... Μοῦ μήνυσαν πῶς θὰ ἤθελαν νὰ ἴδοῦν τὸ παιδί, νὰ τὸ προστατεύσουν... Α, ὄχι! εὐχαριστῶ! Κι' ἐγὼ μὲ τὴ σειρά μου ἔμεινα ἄκαμπτη, ὄχι δὲν χρειαζόμαστε τὰ πλούτη αὐτὰ ποὺ σκοτώνουν τὴν καρδιά... Δὲν θέλω νὰ πλησιάσῃ ὁ γυιός μου αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἀρνιοῦνται τὴν καλωσύνη καὶ τὴν ἀγάπη γιὰ προλήψεις...

Ἡ γρηὰ κυρία ἀργοκινῶντας τὸ κεφάλι δὲν εἶπε τίποτε. Ὁ μικρὸς Φραγκῖσκος φλυαροῦσε μόνος του κουβαλῶντας χαλικάκια στὰ γόνατα τῆς μητέρας του καὶ στὸ φόρεμα τῆς γρηᾶς κυρίας....

Μιὰν ἄλλη ἡμέρα ἡ Μαργαρίτα ἐξακολούθησε τὴν ἐμπιστευτικὴ ὁμιλία της:

— Δὲν φαντάζεσθε πόσο μοιάζει τοῦ πατέρα του ὁ Φραγκῖσκος. .... (Στάσου αὐτοῦ χωρὶς νὰ κινηθῇς, μικρό μου!..) Καὶ θὰ γίνῃ καλὸς κι' εὐγενικὸς σὰν τὸν πατέρα του.

Ἡ γρηὰ κυρία ἐχάϊδευε τὰ σγουρὰ μαλλάκια τοῦ μικροῦ.

— Καὶ γιὰ δέστε, ὁ Φραγκῖσκος ἔχει πίσω ἀπὸ τὸ αὐτὶ ἕνα σημάδι ποὺ θάναι φαίνεται οἰκογενειακό.

Ἡ κυρία, ποὺ κάνει πολλὲς φορὲς ἀκατανόητες κινήσεις, σὰν νὰ μὴν ἀκούῃ καλά, ἐτράβηξε ἀπότομα τὸ χέρι της χωρὶς φανερὴ ἀφορμή.

— Καὶ ποτέ, ἐπρόσθεσε ἡ Μαργαρίτα, ποτὲ δὲν θἄχῃ ἡ γιαγιά του τὴν παρηγορία νὰ φιλήσῃ αὐτὸ τὸ παιδί ποὺ μοῦ ἀνήκει, ποὺ ἀνήκει μόνο σὲ μένα!

Μὲ μία κίνησι ἐπίσης ἀδικαιολόγητη ἡ κυρία ξανάβαλε τὸ χέρι πάνω στὸ σγουρόξανθο κεφαλάκι. Τὶ περίεργο πρᾶγμα ἀλήθεια! Ἡ κυρία αὐτὴ φαίνεται πολὺ διακριτική. Ἀνοίγει συχνὰ τὸ στόμα κἄτι νὰ ρωτήσῃ, δείχνει κἄποια ὁρμὴ καὶ αἴφνης σιωπᾶ, κρατιέται .... Καὶ φαίνεται πῶς κατὰ σύμπτωσι αὐτὸ τῆς συμβαίνει συγχρόνως μὲ κἄποια κρίσι τῶν ματιῶν της ποὺ χάνουν φαίνεται τὸ φῶς τους καὶ βουρκώνουν...

Ἄλλοτε πάλι δείχνει τὸ πιὸ ἀπρόοπτο ἐνδιαφέρον. Ἐνῶ ἡ Μαργαρίτα μιλάει γιὰ τὴν ἐργασία της—εἶνε κεντίστρα ποὺ τὴν καλοπληρώνουν—ἡ γρηὰ κυρία ρωτάει:

— Καὶ σὲ ποιὸ κατάστημα ἐργάζεσθε;

— Στὸ κατάστημα Γκαλπρέν.

— Ἄ! ναί, ὁδός.... σταθῆτε, πῶς τὴ λένε;

— Ὁδὸς Ρεωμύρου.

Ἐξ αἰτίας ὅμως τῶν ματιῶν της ἡ κυρία σκύβει πάνω στὸ πλέξιμό της, ἔτσι ποὺ νομίζει κανεὶς πῶς δὲν προσέχει.

Τὸ βέβαιον ἐν τούτοις εἶνε πῶς ἀγαπᾶ πολὺ τὰ παιδιά, ἂν ὄχι ὅλα τοὐλάχιστον τὸ Φραγκῖσκο, ποὺ ἐνῶ πολλὲς φορὲς στενοχωρεῖ τὴ μητέρα του, δὲν φαίνεται νὰ κουράζῃ ποτὲ τὴ γρηὰ κυρία. Τῆς δίνει τὸ κουβαδάκι του, τὰ χαλίκια ἢ τὸ φτυάρι νὰ τοῦ φυλάῃ, τῆς τὰ ξαναπαίρνει δέκα, εἴκοσι φορές, τὴν γεμίζει ἄμμο, τὴν ὑποχρεώνει νὰ ξαναλέῃ, ὅτι τῆς πῆ αὐτός:—«Δυὸ δεκάρες ζάχαρη, παρακαλῶ.... μιὰ δεκάρα σπίρτα!....» Ἄλλοτε τὴν κάνει νὰ ἐπαναλαμβάνῃ περίεργες φράσεις:—«Φύγετε!.... Δὲν σᾶς ἔχουμε ἀνάγκη!.... ἀφῆστε τὸ παιδί!» Ἡ ἀλήθεια εἶνε πῶς ὁ Φραγκῖσκος τὸ παρακάνει καὶ ἀναγκάζεται νὰ ἐπέμβῃ ἡ μητέρα του.

— Πήγαινε τώρα, ἀγάπη μου, νὰ παίξῃς καὶ μὲ τὰ ἄλλα παιδάκια.

Εἶνε τόσο καλοὶ φίλοι, ὁ μικρὸς κ' ἡ γρηὰ κυρία, ποὺ ἡ Μαργαρίτα, τώρα πηγαίνει μόνη της τὴ δουλειά της στὸ κατάστημα ἀφήνοντάς τους, ἐκεῖ στὸ κῆπο μαζί.

Μὰ καὶ ἡ δουλειὲς τῆς Μαργαρίτας πηγαίνουν καλά. Ποτὲ πιὰ δὲν τῆς ἀρνοῦνται ἐργασία. Τῆς δίνουν μάλιστα, τὴν πειὸ ἀκριβή. Καὶ τῆς ἔστειλαν καὶ σημαντικὸ βοήθημα ἀπὸ κάποιο σύνδεσμο προστατευτικὸ τῆς «Παιδικῆς ἡλικίας», χωρὶς νὰ τὸ ζητήσῃ. Δέχεται κανεὶς ἀπὸ ἕνα σύνδεσμο ὅτι δὲν πέρνει ἀπὸ ἕνα ἰδιώτη.

Ὅλα αὐτὰ ἡ Μαργαρίτα τὰ ἀφηγεῖται στὴν ἄγνωστη γρηὰ κυρία, κι' αὐτὴ σκύβει πειὸ πολὺ στὸ πλέξιμό της....

—Νὰ σᾶς πῶ χίλιες φορὲς καλλίτερα ἔτσι—λέγει ἡ Μαργαρίτα,—παρὰ νὰ χρωστῶ χάρη στὴ γιαγιά. Ὅταν συλλογίζομαι πῶς θὰ μοιραζόμουν μ' αὐτὴ τὴν ἄγνωστη τὰ χάδια τοῦ Φραγκίσκου μου!... Καὶ μὲ τὶ δικαίωμα;... Θὰ ἤθελα νὰ τὴν δῶ νἀρθῇ νὰ μοῦ κλέψῃ κι' ἕνα μόνο φιλὶ τοῦ παιδιοῦ μου!

Ἀκούγοντας τὰ λόγια αὐτὰ ἡ γρηὰ μοζώνει τὸ ἐργοχειρό της. Τὸ τυλίγει μὲ βιαστικὲς κινήσεις σὰν νὰτὴν εἰδοποίησαν πῶς πολὺ κάθησε. Ἡ Μαργαρίτα σκουπίζει μὲ τὸ μαντῆλιτης τὴν μυτίτσατοῦ Φραγκίσκου.

— Πὲς χαίρετε καὶ δῶσε ἕνα φιλάκι τῆς κυρίας...

Καὶ ὁ μικρὸς Φραγκῖσκος τῆς δίνει δύο.

Ἡ γρηὰ κυρία βγαίνει πειὰ ἀπὸ τὸν κῆπο βλέποντας πίσω της ἀνήσυχη. Μὴ τὴν ἀκολουθοῦν; Κανεὶς ἄραγε δὲν τὴν παρατηρεῖ;... Πάει σχεδὸν τρεχάτη πρὸς τὴ μικρὴ πάροδο ὅπου τὴν περιμένῃ ἕνα ἰδιωτικὸ ἁμάξι. Χώνεται μέσα σκυφτή, κρυφοβλέποντας σὰν ἔνοχος... σὰν κλέφτρα. Καμπουριάστή, βλέποντας λοξά, φοβισμένα, καὶ σὰν κάτι νὰ κρύβῃ -- τὸ ἕνα χέρι στὸ πρόσωπο, τὸ ἄλλο κάτω ἀπὸ τὸ πανωφόρι στὴν καρδιά, — δὲν ἀφίνει καμμιὰ ἀμφιβολία στοὺς περαστικούς· πῶς θἄναι καμμιά... ποιὸς ξέρει τι;...

Κι' ὅμως εἶναι βαθύπλουτη ἀριστοκράτισσα. Εἶναι ἡ γιαγιὰ τοῦ Φραγκίσκου!...

Μετφρ. **Λ. Ἀρκ...** LÉON PANDET